

GALACIA DITA MACĀRĀRĒ

Pablo jóaripũ

Āñuduticorigue

1 ¹⁻²Yũũ Pablo múã Galacia macārārē Jesuré padeoré pōnarĩ macārārē jóaa. Niipetira yũũ menamacārã wāmemena múārē āñuduticoa. Yũũ Jesucristo cūũ-yere wededutigu beserigu niiã. Yũũre basocá mee beserira niwã; Jesucristo basiro cūũ Pacũmena beserira niwã. Cōāmacũrã Jesucristo diarigupũre masōrigu niwĩ.

³Cōāmacũ marĩ Pacũ, teero bii-ri Jesucristo marĩ Ōpũ múārē āñurē ticoaro; āñurō niirecutiri tiiáro. ⁴Cōāmacũ marĩ Pacũ boosárirobirora Jesucristo marĩ ñañaré tiirére acabóaro jĩĩgũ, diabosarigu niwĩ. Marĩ cūũ teero tiiriguemena atibúreco macārã ñañaré tiirucúrere tiidújamasĩã. ⁵Teero tiirã, Cōāmacũrē “mũũrã ɸpũtĩ macũ peti niigũ tiia” jĩĩrucujããda. Teerora tiiáda.

Cristore padeorémēna dícu netōnénoādacu

⁶Cōāmacũ múārē beserigu niwĩ, Cristo tiibosáremena múārē āñurō tiiáro jĩĩgũ. Múãpe cūũ teero beserira niipacara, máata peti cūũrē padeodújārã tiiáyi-ro. Āpērã buerépere nũnũrã tiiáyi-ro.

Múã teero tiirĩ tuogũ, yũũpe tũomanijōāga. ⁷Cũã bueré netōnére queti mee niiã. Cũã múārē wedewisiora tiiáyira; Cristoye quetire ñañodugára tiiáyira. ⁸Ūsã múārē āñurē queti Cōāmacũ basocáre netōnére quetire diamacũ wedetoawũ mée. Múārē merēã wedegúnorē Cōāmacũ bayiró ñañarō tiiáro. Sícũ ūsãno o ángele ūmũásepu diiátariguno merēã wedericārē, ñañarō tiiáro. ⁹Ūsã too sugueropũ wederiguere yũũ mecũtígārē wedenemoã sũcã: Netōnére queti múã padeoríguere múārē merēã wedewisiogũnorē Cōāmacũ bayiró ñañarō tiiáro.

¹⁰Yũũ teeré jĩĩ jóagu, basocá yũũmena ūseniārō jĩĩgũ mee jóaa; Cōāmacũpe yũũmena ūseniārō jĩĩgũ jóaa. Yũũ too sugueropũre “basocá yũũmena ūseniārō” jĩĩ wácũrucumiwũ. Atitóre teero wácũgũjã, Cristore padeocoteri basocu mee niibocu.

Cōāmacũ Pablöre wededutigu cũũrigue

¹¹Yáa wedera, yũũ múārē ateré masĩrĩ boogá: Yũũ netōnére queti wederé siquērã basocá wacũre mee niiã. ¹²Tee quetire basocá mee yũũre tũomasĩrĩ tiwã.

Teero biiri basocá mee yũre buewa. Jesucristo basiro tee quetire yũre masĩrĩ tiirĩgu niĩwĩ.

¹³Yũ too sũgueropũre niirecutiriguere múá tũojĩyu: Judíoa tiirécutirere nũnũgũ niirucumiwũ. Atecárẽ tũojĩyu: Jesuré padeorẽ põnarĩ macãrãrẽ bayiró ñañarõ tiirĩ basocũ niirucumiwũ; Jesuré padeoráno manijãrõ jĩĩgũ, cúãrẽ cõãpetijãdũgamiwũ. ¹⁴Yũ mamũ niigũ, judíoa tiirécutirere añurõ tiinũnũserucumiwũ. Æpẽrá yũ menamacãrã nemoró ãsã ñecũsũmũ tiimũãatiriguere tii, netõnũcãrucumiwũ. ¹⁵Yũ teero tiipacari, Cõãmacũ yũ bauáadarĩ sũgueropũ, cũũ tiidutíadarere “tiigũdaqui” jĩĩtoatu niirĩgu niĩwĩ. Yũre añurõ tiigũ, beserĩgu niĩwĩ. ¹⁶Cõãmacũ cũũ macũrẽ yũre “ẽñogũda” jĩĩrĩ bũreco jeari, ẽñowĩ. Yũre judíoa niĩhẽrãrẽ cũũ macũye quetire wederĩ boorĩgu niĩwĩ. Teero tiigũ, Æpẽrãpũre “¿yũ deero tiigũdari?” jĩĩ sãĩñãgũ wáariwũ. ¹⁷Teero biiri Jerusalénpu Jesús yũ sũguero besesũgueriracãrẽ ñĩagũ wáariwũ. Teero tiiróno tiigũ, diamacũ wãajõawũ Arabia ditapũ. Toopũ niĩãrĩgu Damascopũ cãmeputũaatĩwũ sũcã.

¹⁸Itiácũma siro Jerusalénpu Pedore sicato ñĩagũ jeawũ. Cũũmena pũa semana putũáwũ. ¹⁹Æpẽrá Jesús cũũyere wededutĩgu beserirare ñĩarĩtu. Santiago marĩ Òpũ bai dícre ñĩawũ. ²⁰Yũ mũãrẽ jóare niiró maquẽ

niirõ tiia. Yũ mũãrẽ jĩĩditogu mee tiia; Cõãmacũ teerẽ masĩqui.

²¹Too síro Siria ditapũ, teero biiri Cilicia ditapũ wáawũ. ²²Jesuré padeorẽ põnarĩ macãrã Judeapũ niirã yũre ñĩamasĩriwa ména. ²³Yée quetipũ dícre tũoyĩra. “Marĩrẽ ‘ñañarõ tiigũda’ jĩĩgũ nũnũrucumirĩgu mecũtĩgãrẽ ‘Jesuré padeoyá’ jĩĩ wedewarucũgũ tiáyĩgu; too sũgueropũre marĩ Jesuré padeodũrĩ tiidũgãmĩrigura niĩáyĩgu”, jĩĩriguere tũoyĩra. ²⁴Yũ Jesuré padeorĩ tũorã, Cõãmacũrẽ usenire ticoyira.

Pablo Jesuyé maquẽrẽ dutirĩ basocamena wedeseriguere

2¹Catorce cũmarĩ Jerusalénpu yũ putũajearĩ siro, Bernabémena toopũ wáawũ sũcã. Æsã menamacũ Titocãrẽ néewawũ. ²Cõãmacũ yũre toopũ wáari bootũ niirĩgu niĩwĩ. Teero tiigũ, wáawũ. Toopũ jea, basocã niipetiramena neãriwũ; Jesuyé maquẽrẽ dutirĩ basocamena dícu neãwũ. Judíoa niĩhẽrãrẽ netõnére quetĩ yũ wederĩguere cúãrẽ wedewũ. Yũ sicatopũ wedenũcãriguere, yũ mecũtĩgã wederẽre “¿deero jĩĩmiãdari cúã?” jĩĩgũ wedewũ. “Mũ wederẽ wapamanĩá” jĩĩrõ jĩĩgũ, wedeñamiwũ. ³Cũã merẽã jĩĩriwa. Yũ menamacũ Tito griegoayũ niipacari, cũũcãrẽ ãsã judíoa tiirucúrenorẽ tiidutĩriwa. Cũũrẽ “cõnerĩgu yapa macã caseróre wídecõãrõ booa” jĩĩriwa. ⁴Æpẽrá Jesuré pa-

deorámēna bapacutirira niwā. “Ēsācā Jesuré padeorā niā” jīdi-to, iñadutiri basoca niirira niwā. Marī masiā: Jesuré padeorémēna netōnénoā. Cūāpe “marī ñecūsū-muā dutimuāatiriguere tiipetíhe-ri, netōnénoña maniā” jīwā. Teero tiirā, Jesuré padeorā tiiré-cutirere iñarā tiiríra niwā, ūsā ñecūsūmuā dutimuāatiriguere tiidutíadara. ⁵Cūā teero tiidutí-pacari, ūsā péerogā cūā tiidutí-re “tiiró boocú” jīriwā. “Jesuré padeorémēna netōnénoādacu” jīiré queti dícre wedea, mūā diamacú maquērē masiārō jīrā.

⁶Jesuyé maquērē dutirí basoca “yūu biiro buea” jīrī tūorā, me-rēā jīāmariwa. (“Jesuyé maquērē dutirí basoca niīya” jīrā āpē-rā nemoró niiriya, yūu wācūrī. Cōāmacū marī niipetirare sīcārī-bíro iñaquí.) Cūā yūure “atepé tiidutíya judíoa niihērārē” jīi we-deriwa. ⁷Teero wederoni tiirā, ateré jīwā: “Cōāmacū mūurē ju-díoa niihērārē netōnére quetire wededutijīyí. Pedrore judíopere wededutirobirora mūurē cūā-pere wededutijīyí”, jīwā. ⁸Cōā-macū Pedrore beserigū niwī, ju-díoare wedearo jīīgū. Cūūrā yūu-cārē beserigū niwī, judíoa niihē-rāpere wedearo jīīgū.

⁹Jerusalénpure Santiago, Pe-dro, teero biiri Juan Jesuyé ma-quērē dutirí basoca niwā. Cūā

yūure jīwā: “Cōāmacū mūurē ju-díoa niihērārē wededuticōjīyí”, jīwā. Teero tiirā, yūu, teero biiri Bernabére ateré jīwā: “Marī sī-cārīmēna padeadacu”, jīwā. Cūā ūsārē “Jesuyé quetire judíoa ni-hērārē wedera wáaya” jīwā. “Ēsāpe judíoare wedeada”, jīwā. ¹⁰“Bóaneōrārē tiápuya” jīiré dí-cre wededutiwa. Teerā niitoa-wū yūu “āñurō tiigúda” jīi wācū-rigue.

Pablo Pedrore tutirigue

¹¹⁻¹⁴Too síro yūu Antioquíapū niirī, Pedro toopú jeawi. Cūū si-cato jeaari sirogā, judíoa niihērā-mēna yaa, niijāmiwī. Too síro Santiago menamacārā jeawa. ^aPedro cūārē cuirigū niwī, “yūu widecōānoña manirāmēna yaaré quetire Jerusalén macārārē we-debocua” jīīgū. Teero tiigú, ju-díoa niihērāmēna yaadu, bapacu-tinemoriwī. Pedro menamacārā judíocā teorora tiiwā. Bernabé-pura teorora tiinunúsejāwī. “Cōā-macū niipetira Jesuré padeorāre sīcārībíro iñaquí” jīirére wede-ri-ra niipacara, cūā bueriguere ti-ñámi, tiidújāwā. Cūā netōnére quetire masirā niipacara, tee queti diamacú maquērē tiihéri iñawū. Teero tiigú, Pedrore pau-basocā iñacoropū tutiwū. Cūūrē jīwū: “Mūu judíoyūu niipacu, ju-díoa niihērāmēna yaamiāwū; cūā

^a2.11-14 Santiago Jerusalénpū niyigū. Cūū menamacārā toopú niirira Antioquíapū jeayira. Cūā judíoa niyira. Santiago cūārē ticocorijīyí; masiña maniā.

tiiróbiro tiirécutimiāwū. M̃u teero tiiarigue añunimiāwū mé-na. Mecūtīgā ¿deero tiigú cūāme-na yaari, bapacūtiri tiii sáa? M̃u bueariobiro tiiría. Teeména judíoa niihērārē ‘judíoa tiiróbiro tiiyá’ jīīgū tiiite. M̃u teero tiiré ñañaniā”, jīīwū.

**Judíoa, judíoa niihērā
padeorémena netónénoādacu**

¹⁵“Marī p̃uarā bauárap̃ra judíoa niitoarira niīwū. Judíoa niihērā Moisére dutiré cūūriguere tiiríya. Teero tiirá, ‘ñañará niīya’ jīīmiwū. ¹⁶Marī tee dutirére masīpacara, atepécārē masīā: Moisére dutiré cūūriguere tiiránorē Cōāmacū ‘añurárā niīya’ jīī ññariqui; Jesucristore padeoránopere ‘añurárā niīya’ jīī ññaqui. Teero tiirá, marī judíoacā Jesucristore padeóa, Cōāmacū marīrē ‘añurárā niīya’ jīīārō jīīrā. Moisére dutiré cūūriguere ‘tiáda sūcā’ jīīria. Ateména p̃tuáa: Tee dutiré tiiráre Cōāmacū ‘añurárā niīya’ jīī ññariqui. ¹⁷Marī ‘Cristomena dícu netónénoādacu’ jīīrē quetire wederi, marīya wedera judíoa marīrē wedepatiadacu. Biiro jīīādacua: ‘Múā ñañaniā. Múā marī ñecūsūmuārē dutiriguere tiiría. Múā judíoa niihērāmena yaajīrā, cūā tiiróbiro ñañaré tiirá niīā’, jīīādacua marīrē. Teero jīīrā, ‘Cristo ñañarō s̃uotígu tiii múārē’

jīīrā tiíadacu. Cūā teero jīīrē diamacū mee niíadacu. Cristo ñañaré s̃uotíriqui. ¹⁸‘Marī ñecūsūmuārē dutirigue marīrē netōrī tiirícu’, jīī wedetoawū mée. Tee dutiriguere s̃uotínemogū, yūurá s̃uo netōnucágū niijābocu. ¹⁹Yūu Moisére dutiré cūūriguere tiipetídugapacu, tiipetímasīriwū. Teeré tiigú, ‘catiré petihére yūu buarícu’ jīī wācūwū. Teeré wācūāri siro, Cōāmacūmena añurō niirecūtirere buawá. ²⁰Cristo curusap̃u diarirobirora yūucā diag̃u tiiróbiro wáarigup̃u niigū tiia. ^bTee tiigú, yūu too sugerop̃u niirirobiro niiria sáa. Yūu basiro tiidugárere tiiría; Cristo yūumena niigū tiidutírere tiia. Cūū yūure maírígu niīwī; yūure diabosarigu niīwī. Yūu mecūtīgā Cōāmacū macūrē padeó, cūū tiidutírere tiia. ²¹Moisére dutiré cūūrigue basocā tiipetíjāātā, Cōāmacū ‘añurárā niīya’ jīī ññāātā, Cristo bári peti diabojíyi. Teero tiigú, Cōāmacū yūure añurō tiirére ‘bári niiré niīā’ jīīria yūu”, jīīwū Pedrore.

**Moisére dutiré cūūrigue
o Jesuré padeoré maquē**

3 ¹Múā Galacia macārā, tuo masīhērā tiiróbiro tiirá tiíáyro. ¿Noā múārē jīīditocāmesāmiríto apeyeré padeodutíra? Ūsā toopáre niirā, múārē Jesucristo curusap̃u diabosarigue maquērē

^b 2.20 Diarira catiráp̃u ñañaré tiirucúriguere tiimasírícu. Teero tiirá, marī Cristomena diarirabiro niijīrā, cūū booré dícu tiidugáro booa.

diamacû wedewu. Ññurõ ñsã wederiguere tuomíwũrã múã. ²Ate dícuere múãrẽ sãññágũda: ¿Múã Moisére dutiré cúũriguere tiinunúsera, Espíritu Santore buarí? Buaríjĩyu. Jesucristoye quetire tũo, padeorí, Espíritu Santo múãmena niinucãjĩyi. ³Múã sicato Jesuré padeonucárã, Espíritu Santo tutuaremena múã ñañaré tiiríguere wasoríra niiwũ. Múã biiro tiinucáríra niipacara, mecútígãrẽ múã basiro tutuaremena “añurárã niiãdacu” ¿jĩ wãcũgari? ¿Múãrẽ tuomasíre petijóãĩ? ⁴Jesuré múã sicato padeonucárĩ, ãpẽrá múãrẽ ñañarõ tiiríra niiwã. Mecútígãrẽ cũũrẽ padeodúra, “buri peti ñañarõ netõjĩyu” ¿jĩrã tiii? Yũũ tũgueñaãtã, buri peti ñañarõ netõrĩjĩyu. ⁵Cõamacũ múãrẽ Espíritu Santore ticodiorigu niiwĩ. Cũũ tutuaremena múã watoapũre pee tiieñorigu niiwĩ. ¿Deero tiigú teero tiigári, múã tũgueñarĩ? Jesucristoye quetire múã tũo padeorí, teero tiiquí. Moisére dutiré cúũriguere tiirípereja, teero tiiríboqui.

⁶Marĩ ñecũ Abraham Cõamacũrẽ padeoyígu. Teero tiigú, Cõamacũ cũũrẽ “añugúrã nii” jĩ ñnayígu. ⁷Teero tiirã, aterẽ masíña: Cõamacũrẽ padeorã niiya Abraham pãrãmerã niinunúsera díamacũ. ⁸Judíoa niñhẽrãcãrẽ Cõamacũrẽ padeorí, “añurárã

niiya” jĩ ññagũdaqui. Tee maquẽrẽ wedenoã Cõamacũye queti jóaripũpũ. Cõamacũ tee queti, ññurẽ quetire Abrahamrẽ wedesuguerígu niwĩ: “Mũũmena niipetire dita macãrãrẽ ññurõ niirẽ maquẽrẽ ticogũda”, jĩrígũ niwĩ. ⁹Abraham Cõamacũrẽ padeorígu niwĩ. Teero tiigú, Cõamacũ cũũrẽ ññurõ niirẽ maquẽrẽ ticorígu niwĩ. Atitócãrẽ niipetira Cõamacũrẽ padeorãrẽ ññurõ niirẽ maquẽrẽ ticoqui.

¹⁰Ãpẽrá “Moisére dutiré cúũriguere tiirã, netõnénoãdacu” jĩ wãcũmicua. Teero wãcũrãrẽ Cõamacũ ñañarõ netõrĩ tiigũdaqui. Cõamacũye queti jóaripũpũ ate jóanoã: “Niipetire Moisére dutiré cúũriguere tiipetihẽgu ñañarõ netõgũdaqui”, ^e jĩ jóanoã. ¹¹Cõamacũye queti jóaripũpũ ate jóanoã: “Cõamacũ cũũrẽ padeogũre ‘añugúrã nii’ jĩ ññagũdaqui”, ^f jĩ jóanoã. Teero tiirã, marĩ masítoaa: Moisére dutiré cúũriguere tiigũre Cõamacũ “añugúrã nii” jĩ ññariqui. ¹²Tee dutirẽrẽ tiigú Cõamacũpere ññapeoríqui. Tee dutiré biirope jĩ jóanoã: “Niipetire tee dutirẽrẽ tiipetígu catirẽ petihẽre buagũdaqui”, ^g jĩ jóanoã.

¹³Tee jĩpacari, ñsã judíoa teerẽ tiipetímasíria. Teero tiirã, Cõamacũ ñañarõ netõrĩ tiinóadara niitoamiwũ. Teero biiri ññagũ,

^c3.6 Génesis 15.6.

^d3.8 Génesis 12.3.

^e3.10 Deuteronomio 27.26.

^f3.11 Habacuc 2.4.

^g3.12 Levítico 18.5.

Cõãmacũ Cristopere marĩye wapa wapatĩbosaro jĩĩgũ, ñaňarõ netõrĩ tiirĩgu niiwĩ. Cõãmacũye queti jóaripũpu tee maquẽrẽ jóanoã: “Niipetira yucũgũpu siatũyorira Cõãmacũ ñaňarõ netõrĩ tiirĩrapũ niiĩya”,^h jĩĩ jóanoã. ¹⁴Jesucristo marĩye wapa diabo-sarigu niiwĩ. Teero tiigú, cũũrẽ padeorẽmena Cõãmacũ Abrahamrẽ “añugũrã niiĩ” jĩĩrirobirora judíoa niĩhẽrãcãrẽ “añurãrã niiĩya” jĩĩ ñagũdaqui. Teero biiri Jesucristore marĩ padeorĩ ñagũ, Cõãmacũ cũũ jĩĩrirobirora marĩrẽ Espĩritu Santore ticoqui.

Abrahamye maquẽ, Moiséye maquẽ

¹⁵Yáa wedera, mecũtĩgãrẽ basocá cũã tiirucũremena mũãrẽ sicaró queorẽmena wedegũda. Sĩcũ basocá ãpĩrẽ “biirora tiigũda” jĩĩgũ, queti beserĩ basocũ putopũ wáa, paperapũpu cũũ tiĩádarere jóadutiqui. Añurõ jóaquẽnotoa, cũũ wãme jóapeoqui. Too sírore ãpĩ tiipũpu jóariguere cosemasĩriqui; teero biiri jóanemomasĩriqui. ¹⁶Cõãmacũ Abrahamrẽ “biirora tiigũda” jĩĩrigue tee tiiróbirora niiã. Cõãmacũ Abrahamrẽ “mũũ pãrãmi niinũnũsegũmena niipetire dita macãrãrẽ añurõ niirẽ maquẽrẽ ticogũda” jĩĩyigu. “Mũũ pãrãmerã niinũnũsera paũmena teerẽ ticogũda”, jĩĩriyigu. Biirope jĩĩyigu: “Sĩcũmenarã ticogũda”,

jĩĩyigu. Cõãmacũ teero jĩĩgũ, Cristoyere wedesũguegu tiiyigu. ¹⁷Yũũ mũãrẽ jĩĩãrigue biiro jĩĩdũgaro tia: Cõãmacũ Abrahamrẽ “mũũ pãrãmi niinũnũsegũmena biiro tiigũda” jĩĩ quẽnorĩ siro, cuatrocientos treinta cũmarĩ siro Cõãmacũ Moisémena cũũ dutirẽ cúũyigu. Teerẽ cúũgũ, cũũ too sũgueropũ Abrahamrẽ “biiro tiigũda” jĩĩ quẽnorĩguere acabórĩdojãqui. ¹⁸Abraham Cõãmacũrẽ padeorĩ, wapaséro maniró Cõãmacũ cũũrẽ “añugũrã niiĩ” jĩĩ ññayigu. Marĩcã Cõãmacũmena añurõ niidũgara, Abraham padeorĩrobirora Cõãmacũrẽ padeoró booa. Marĩ Moisére dutirẽ cúũriguere tiirẽmena Cõãmacũmena añurõ niimasĩricu.

¹⁹Too docare ¿deero tiigú Cõãmacũ Moisémena tee dutirẽre cúũyiri? Biirora niiã: Marĩrẽ “ñaňarã, netõnũcãrepira niiã” jĩĩ tuo-masĩãrõ jĩĩgũ, cúũyigu. Tee dutirẽmena niirucuwũ, té Jesucristo jearipũ. Jesucristo jeari siro, cũũmena Cõãmacũ “añurõ tiigũda” jĩĩrigue diamacũrã wáariro niiwũ. Tee dutirẽre Cõãmacũ ángleare wededuticoyigu Moisére. Moisépecã teerẽ tuogú, basocápure wedenetõnecoyigu. ²⁰Abrahampere Cõãmacũ cũũ añurõ tiĩádarere ãpĩrẽ wededuticoriyigu; cũũ basiro wedeyigu. Teero tiiró, Abrahamrẽ jĩĩriguepeja Moisére jĩĩrigue nemoró wapacũtiyiro.

^h3.13 Deuteronomio 21.23.

²¹Too docare Cõamacũ Abrahamrẽ “mũũ pãrãmi niinũnusegumena niipetire dita macãrãrẽ ãñurõ niirẽ maquẽrẽ ticogũda” jĩiyigũ. Too síro Cõamacũ Moisémena cũũ dutirére cũũyigũ. Tee dutirére ticoriguemena Cõamacũ Abrahamrẽ jĩiriguere acabóriyigũ. Tee dutirére basocá tiipetídũgapacara, tiipetímasĩricua. Teero tiirá, catiré petihére bũarícua. Tee dutirére tiipetímasĩātã, Cõamacũ cũãrẽ “ãñurãrã niiĩya” jĩibojĩyi. ²²Teero jĩirõno tiigũ, Cõamacũ cũũye queti jóaripũpũ ate jóari tiirígũ niiwĩ: “Niipetira basocá ñañarére tiidúmasĩricua”, jĩi jóanoã. Teero tiigũ, Cõamacũ Jesurẽ padeorá dícre ãñurõ niirẽ maquẽrẽ ticoqui. Cũãrẽ ãñurẽ ticori, Abrahamrẽ jĩiriguebiora wáaa.

²³Jesurẽ padeorẽ maquẽrẽ tũoádari suguero, ãsã Moisére dutirẽ cũũriguemena niiwũ. Tee dutirẽre yũurõ niirõ tiirucúwũ, tée Jesurẽ padeorẽ maquẽrẽ masĩrĩpũ. ²⁴Tee dutirémena Cõamacũ ãsãrẽ “ñañarẽ tiirá niiã” jĩi tũomasĩdutigũ cũũyigũ. Teerẽ tũomasĩrã, Cristo jeari, cũũrẽ padeonũcáwũ. Cũũrẽ padeorí, Cõamacũ ãsãrẽ “ãñurãrã niiĩya” jĩi ññamasĩqui. ²⁵Mecũtígãrẽ marĩ basocá Jesurẽ padeorãpũ niiã. Teero tiirá, Moisés dutirémena niiria sáa. ²⁶Mũã niipetira Jesucristore padeorémena Cõamacũ põna niiã. ²⁷Tee-

ro tiirá, wãmeõtinorira niiwũ. Mũã Jesurẽ padeorí, Cõamacũ mũãrẽ cũũ tiiróbiro niirecutiri tiirígũ niiwĩ. ²⁸Cõamacũ judíore, judíoa niihẽrãrẽ sícãrĩbíro ññaqui. Dutiapenori basocare,ⁱ dutiapenoña manirãrẽ sícãrĩbíro ññaqui. Teero biiri ãmũãrẽ, numiãrẽ sícãrĩbíro ññaqui. Cõamacũ mũã niipetira Jesucristore padeorãre sícãrĩbíro ññaqui. ²⁹Mũã Cristore padeorá niijĩrã, Abraham pãrãmerã niinũnusera díamacũ niiã. Teero biiri Cõamacũ Abrahamrẽ “ãñurõ niirẽ maquẽrẽ ticogũda” jĩiirobiora mũãcãrẽ ticogũdaqui.

4 ¹Mũãrẽ queorémena wedenemogũda. Sícũ wĩmagũrẽ cũũ pacũ cũũ cuorére cũũqui. Cũũ wĩmagũ masãtuajearipacũ, cũũye niĩadarere ñeeriqui. Tee niipetire cũũye niipacari, padeocoteri basocũ tiiróbiro niiqui ména. ²Ãpẽrá cũũrẽ masõcua. Teero biiri ãpẽrá cũũye niĩadarecãrẽ ññanũnusebosacua, tée cũũ pacũ “cũũrẽ teerẽ ticowa” jĩi wederi bũreco jearipũ. ³Teerora wáawũ marĩcãrẽ. Wĩmarã niirã, marĩ Pacũye “ticorijãña ména” jĩinorira tiiróbiro niiwũ. Marĩ ñecũsũmũ tiidutímũãatiriguemena niiwũ. ⁴Cõamacũpe cũũ queorí bũreco jeari, cũũ macũrẽ ticodiocorigũ niiwĩ. Numiõpũre bauári tiirígũ niiwĩ. Cõamacũ macũ marĩ tiiróbiro bauárigũ niijĩgũ, cũũcã ba-

ⁱ3.28 Pecasãyemena: esclavos.

socáye dutirémēna niirigū niiwĩ. ⁵Cōāmacū cūū macūrē bauári tiyígū, marĩ Moisére dutirē cūūri-guēmena niimirare netōnéārō jīīgū. Marĩrē netōnéāri siro, Cōāmacū marĩrē cūū pōna wáari tiirígū niiwĩ. ⁶Cōāmacū marĩrē “yūū pōna niitoaya” jīījīgū, marĩpūre cūū macūmena Espiritu Santore ticodiocorigū niwĩ. Teero tiirá, Cōāmacūrē “Pacu” jīīmasiā. ⁷Cōāmacū marĩrē tiibosáriguēmena padecoteri basoca tiiróbiro niinēmemoria sáa; Cōāmacū pōna niitoaa. Cūū pōna niijĩrā, niipetire marĩrē “añūré ticoguda” jīīriguere cūoa.

Pablo bayiró wācūpatirigue

⁸Múā too sugueropūre Cōāmacūrē masihērā niimirira niiwū. “Cōāpōna” cūā jīīrārē padeomíri-ri niiwū. Múā padeoríra Cōāmacūbiro niiriya. Múā cūārē yūūnūnūsera, dutiāpenori basoca tiiróbiro niimirira niiwū. ⁹Atitóre múā Cōāmacūpere masitoaa sáa. Biiope jīīdugagū tiia: Cōāmacūpe múārē masisuguetōajīyi. Cūūrē masipacara, ¿deero tiirá āpē-rāyē dutirémēna niidugara tiii sūcā? Cūā dutirémēna catiré petihére buayá manicú. Dutirére yūūnūnūserano dutiāpenori basoca tiiróbiro niiriya. ¿Múā dutiāpenori basoca tiiróbiro niidugara tiii sūcā? ¹⁰Múā judíoa tiiróbiro cūā yeerisāre būrecoricōrō, mama muĩpūrācōrō, bōsebūrecoricōrō cūā tiirucúrenorē tiíáyiro.

¹¹¿Yūū múārē búri peti wedeyiri? jīīgū, ñañarō tūgueñaga.

¹²Yáa wedera, yūū múāmena niigū, judíoa tiirucúre tiiēñori-wū. Múācārē yūū tiiróbirora boosága. Too sugueropū yūū múārē ññagū jeari, yūūre añūrō bocawū. ¹³Ateré wācūña sūcā: Yūū diarecutijīgū, múā putore putuáwū. Toopú niijīgū, múārē añūré que-tire wēdenūcāwū. ¹⁴Yūū diarecutigū niipacari, yūūre bocarijā, cōājā tiiríwū. Múā “diarecutigū niii” jīī ññapacara, yūūre dooríwū. Biiope tiiwú: Sīcū ángelere, Jesucristore tiiróbiro yūūre bocawū. ¹⁵Múā too sugueropū yūūmena ūsenimirigue ¿deero wáari? Múā tíatore yūūre maĩrá, yūūre tiíapudugara, múāye capearire odewe, yūūre sáādugamiwū. ¹⁶¿Yūū diamacū wēderigue wapa yūūre ññatutira tiii? ¿Diamacū maquērē wēderére tūodugáriga-ri?

¹⁷Múārē merēā buenetōri basocá “ūsā múārē bayiró tiíapudugaga” jīīpacara, tiíapudugaricua. Yūū múārē bueriguere wācūrijā-ārō jīīrā, cūā buerépere “añūnetōjōāā” jīīārō jīīrā, buecua. ¹⁸Āpērā múārē tiíapuri, añūnicu, añūré maquē tiíapuātā. “Tiíapura tiia” jīīrā, teero tiíapurucujāārō. Yūū toopú niirí dícu tiíapuditorijāārō. ¹⁹Yūū maĩrá, múārē bayiró wācūpatia. Sīcō niipacó coo macūrē apaadari suguerogā, ñañarō pūniré tūgueñaco. Coo tiiróbiro-ri yūūcā múārē Cristore padeorí

ditapu niicu. Toopú Cõãmácũ Moisére cũũ dutirére cũũrigũ ni-
wĩ. Apeyeréja sũcã, atitõ ãpérã
Jerusalénpure Moisére dutiré
cũũriguere tiirã niicua. Niipetira
tee dutirére tiirãno Agarya põna
macãrã tiiróbiro dutiapienori ba-
soca niĩya. ²⁶Marĩ Jesuré padeo-
rápeja dutiapienori basoca mee
niĩã. Jerusalén ãmuãsepu niirĩ
macã macãrã niĩã. Dutirémēna
niiria; Sara põnabiرو niĩã. ²⁷Cõã-
macũye queti jóaripũpu ate jóa-
noã:

Мнн numiõ põnamanígõ,
useniña.

Põnacutíadari suguerogã,
pũnirénorẽ tũgueñañari-
paco, ũseniremena acari-
bíya.

Мнѹ “pōnamaníyo” jīī, cōā-
norigope too síropure
mнѹ pāṛāmerā paи nii-
ādacua.

Мнн арегó манѣсѣтиго не-
морѣ пѣрѣмѣрѣ сѣогóда-
сѣ,^k

jĩĩ jóanoã.

28 Yáa wedera, Cõãmacũ Abrahamrẽ jĩĩrirobirora Isaac bauáyigũ. Teerora Cõãmacũ “mũũ párámerã paũ niĩadacua” jĩĩrirobirora marĩpũcãrẽ Abraham põnabiro wáari tiiquí. 29 Tíatore Sara macũ Espíritu Santo tiĩápuremena bauáyigũ. Dutiafenori basoco macũ Ismael ñĩatutiremena cũũrẽ nu-

El Nuevo Testamento en tuyuca de Colombia, 2a ed., © 2011, Wycliffe Inc.

nurucúyigu. Atitócārē teerora wáaa: Dutirémēna niirá Jesuré padeoráre n̄n̄nurucúcu. ³⁰Cōā-macūye queti jóaripūpū Ismael, Isaaye maquērē ate jóanoā: “Dutiapenori basoco macūrē cūū pa-cu c̄uorígue p̄t̄uáricu. Sara macūpere p̄t̄uácu. Teero tiiró, dutiapenori basoco coo macūmenarā cōājāña”,^l jīi jóanoā. ³¹Yáa wedera, atemēna p̄t̄uáa: Marī dutiapenori basoco p̄ārāmerā n̄n̄n̄userabiro niiria. Sara p̄ārāmerā n̄n̄n̄userabirope niia sáa.^m

Moisére dutiré cūūriguemēna niiria

5 ¹Cristo marīrē marī ñecūsū-muā tiimúāatiriguemēna n̄n̄mirirare netōnérigu niwī, dutiapenori basoca tiiróbīro niirijāārō jīīgū. Teero tiirá, “Moisére dutiré cūūriguere tiiyá” jīirārē yūūrijāña. “Dutiapenori basoca tiiróbīro niia sūcā”, jīirijāña.

²Tūgueñate. Yūū Pablo múārē ateré jīiā: “Cōnerigu yapa macā caseróre wídecōāña”, jīi dutiráre múā “jáu” jīirā, Cristo múārē añurō tiibosárigue “wapamaníā” jīirābīro tiirá tiia. ³Múārē jīīnemogūda: “Wídecōāña” jīi dutiráre yūūgūno niipetire Moisére dutiré cūūriguere tiipetijārō booa. ⁴Múā “Moisés dutirémēna netōādacu” jīirā, Cristore duurá tiia.

Cūū maíremēna múārē añurē ticoriguere tiidióra tiia. ⁵Ūsāpeja Espiritu Santo tiia puromēna ateré wācūā: Ūsā Jesuré padeorá niirī, Cōāmacū ūsārē “añurārā niīya” jīīgūdaqui. Teero cūū jīirēre ūseniremenā yuea. ⁶Marī Jesucristore padeorá ate masiā: Wídecōānorira niirī, o wídecōānoña manirā niiricārē, wapamaníā Cōāmacūrē. Jesuré padeorá niijirā, āpērārē maímasiā. Tee doca wapacutía.

⁷Sicato múā Jesuyére t̄uorá, cūūye buerēre añurō n̄n̄n̄rā tiimíwū. ¿Noā múā diamacū maquērē n̄n̄n̄mírīrare wedemecūōmirito? ⁸Teeré Cōāmacūrē díorijāña. Cūūrā múārē Jesuré padeorá jīīgū, beserigu niwī. ⁹Merēā wederá p̄uārágā niipacara, pā pūuri tiiré tiiróbīro niicua. Pā pūuri tiiré pēerogā sáāpacari, pā tiirīb̄uap̄ure sesapetijōācu. Tee tiiróbīro Jesuré padeoráre ñaño-rá tiicúa. ¹⁰Cūā teero tiirēre yūū wācūpatiria. Múācā yūū tiiróbīro Jesuré padeorá niia. Teero tiirá, múā, yūū tūgueñarī, yūū tiiróbīro padeorucūjāādacu. Cōāmacū múārē ñaño d̄ugáḡunorē ñañarō netōrī tiigūdaqui.

¹¹Yáa wedera, yūū “wídecōārō booa” jīirē maquērē wederia. Āpērā yūūre “tee maquērē we-dei” jīirā, jīiāmajārā tiicúa. Yūū tee maquērē we-deatā, judíoa

^l4.30 Génesis 21.10. ^m4.31 Sara macū cūū pacūyere ñeeriro tiiróbīrora marī Cōāmacū cūū pōnaré ticoadarere ñeeādacu.

yũre ñañarõ tiiríbocua. Yũu “Jesu-
cristo curusapũ diabosarigue-
mena netõnénoãdacu” jĩiré ma-
quẽ dícuẽ wedea. Tee maquẽrẽ
yũu wederé wapa yũre ñañarõ
tiíiya. ¹²Múãrẽ “widedõãña” jĩi-
ráno cãã basiro bayisãñũrõ wide-
tári boomíga.

¹³Yáa wedera, Cõãmacũ múãrẽ
dutiapenori basoca tiiróbiro ni-
ãrõ jĩĩgũ mee beserigu niĩwĩ.
Múã Moisés dutirémēna niiria
sáa. Teero tiirá, “marĩ booró ña-
ñarẽ ugaripéarenorẽ tiíáda” jĩi
wãcũrijãña. Teero wãcũrõno ti-
irá, cãmerĩ maĩrēmēna tiíápu, ni-
recutiya. ¹⁴Marĩ niipetire Moisé-
re dutiré cũĩriguere sicaró duti-
rómenarã pũtuámasiã. Biĩro niĩã:
“Mũu basiro maĩrõ tiiróbirora
ãpẽrãcãrẽ maĩñã”, jĩiã. ¹⁵Múã
basiro cãmerĩtutira, cãmerĩ ña-
ñarõ jĩĩrã doca, wáicũra tiiróbiro
cãmerĩquẽcõãtõrã tiíadacu. Múã
basirora teeré tiirá, basocápeti-
adacu. Teero wáari jĩĩrã, tuoma-
sĩ, niirecutiya.

Espíritu Santo tiidutirere tiiró booa

¹⁶Múãrẽ biĩro wedegũda: Espí-
ritu Santo múãrẽ tiidutírobirora
tiirucújãña. Múã teero tiirucúra,
ñañarẽ múã ugaripéarere tiirícu.
¹⁷Marĩ ñañarẽ ugaripéareno Es-
píritu Santo boosáre mee niĩã.
Espíritu Santo boosárepeja marĩ
basiro ugaripéare mee niĩã. Ate
pũaró cúasorobiro biicõãtõã.
Teero tiirá, marĩ ñañarẽ tiidugá-

ri, Espíritu Santo “tiiríjãña” jĩi-
qui. ¹⁸Espíritu Santo tiidutíre
marĩ tiirá, “Moisés dutirémēna
marĩ netõnénoãdacu” jĩi wãcũri-
cu sáa.

¹⁹Ñañarẽ ugaripéare maquẽrẽ
masĩnotoaa. Teeré tiiráno ateré
tiicúa: Cãã nũmosãnumiã, cãã
manusũmuã niĩhẽrãrẽ ñeeape-
cua; ãpẽrãmēna cãã booró ñaña-
rõ ñeeapecua; ateré tiirécutirano
sícũ tuomasĩhẽgũ tiiróbiro tiiré-
cuticua; ²⁰basocábiro bauráre,
wáicũrabiro bauráre weerirare
padeocúa; sĩquẽrã yáíwa jĩidito-
remēna tiiráno wãtĩã dutirémēna
tiirucúcu; iñatuticua; cãmerĩ
iñadugaricua; ãpẽrãrẽ docua;
péerogã tiipacári, cúajãcu; cãã
booré dícuẽ tiidugácu; ãpẽrã
ãñũrõ wãcũrẽre tuodugaricua;
wáabatejõãrĩ tiicúa; ²¹ãpẽrãyẽre
iñã, ugorepira niicua; basocáre
sĩãcõãcu; búrecoricõrõ cũmu-
cua; bosebũreco niirĩ, cũmu, ãpẽ-
rãrẽ acaribícua; teero biiri apeyẽ
pee tee tiiróbiro bauré tiicúa.
Múãrẽ too sugeropu jĩĩrirobir-
ra wedenemogũda sũcã: Teenó
tiirécutirano Cõãmacũ dutiré ma-
rĩpũre jeariguenorẽ bũarícua.

²²Yucũgũ ãñũrĩgũno ãñũrẽ dũ-
cacutia. Teero tiiróbiro Espíritu
Santo ateré marĩ wãcũrẽpũre wi-
tiatiri tiiquí: Cãmerĩ maĩcú; ẽse-
nire cũocú; ãñũrõ niirecutirere
cũocú; marĩrẽ merẽã wáari, pot-
cõrõ manirõ niimasĩcu; ãpẽrãrẽ
bóaneõ iñacu; cããrẽ ãñũrõ tiicú;
“marĩ tiíáda” jĩĩrẽre queoró tiicú;

23 “ãpêrá nemoró niiã”, jĩ tũgueñaricu; ñañarõ wãcũ tiidũgápacara, tiirícu. Sicaró dutiró tee maquêrê “tiirijãña” jĩ cãmotáro mania. 24 Marĩ Jesucristore padeorá nijĩrã, ñañarê ugaripéamiriguere duujãã sáa. 25 Espiritu Santomena catiré petihére cwoa. Teero tiirá, cũũ tiidutírobirora tiirucujãrõ booa. 26 Marĩ “ãpêrá nemoró niiã” jĩ tũgueñarijããda. “Mũũ nemoró ãñurõ tiimasĩã teeréja”, jĩriijããda. Cãmerĩ ugorijããda.

Cãmerĩ tiápuya

6 1 Yáa wedera, sícũ Jesuré padeogú apeté ñañarê tiibóqui. Múã Jesuré ãñurõ padeoráno cũũ teero tiirĩ ññarã, tiápuya. ãñurõ bóaneõremena cũũrê wedeya. “Mũũ ñañarê tiirére Cõamacũ booríqui; teero tiigú, wãcũpati, wasoyá”, jĩĩña. Múãcã ñañarê tiirĩ jĩĩrã, wãcũtutuaya. 2 Múãrê merẽã wári, cãmerĩ ãñurõ tiápuya. Teeré tiirã, Cristo dutirére queoró tiíadacu.

3 Apeté sícũ “yũũ ãpêrá nemoró niiã” jĩ wãcũmiqui. Cũã nemoró niiripacu, búri peti wãcũãmajãqui. Teero jĩ wãcũgũ, cũũ basiro ra jĩditogu tiiquí. 4 Marĩ basiro marĩ tiirére “¿ãñunigari?” jĩ wãcũari siro, besero booa. ãñurõ tiári siro, “cũã nemoró ãñurõ tiíájĩyu” jĩ wãcũrijãña. Marĩ basiro

tiáriguepere useni, nijãrõ booa. 5 ãpĩ marĩ tiimasĩrenorê tiimasĩriqui. Marĩpecã cũũ tiimasĩrenorê tiimasĩricu. Marĩ basiro Cõamacũ tiidutírerere tiiró booa.

6 Múãrê Jesuyé quetire buerê wapa cũãrê niyerumena, yaarémena, apeyenómena tiápuro booa.

7 Múã ateré masĩbocu: “Yũũ ñañarê tiirĩ, Cõamacũ teero ññajãqui” jĩ wãcũgũno cũũ basiro jĩditogu tiiri. Queorémena wedegũda: Sícũ oteri, cũũ oterigue wii, ducacuticu. 8 Sícũ ñañarê ugaripearere tiigú ñañarê otegú tiiróbiro niiqui; ñañarére buagúdaqui. ãpĩ Espiritu Santo boorére tiigúpe ãñurê otegú tiiróbiro niiqui; catiré petihére buagúdaqui. 9 Teero tiirã, marĩ ãñurõ tiirére páasutirijãrõ booa. Marĩ páasutíheri, sícũ otegú cũũ oterigue ducã ãñurére seenéõgũ tiiróbiro niíadacu; ãñurére buaádacu. 10 Teero tiirã, marĩ jeatuario niipetirare ãñurõ tiíada. Jesuré padeorápere nemosãñurõ tiápuada.

Wedeyaponorigue

11 Ññaña. Yũũ basirora jóagu paca jóaremena múãrê jóagu tia.ⁿ 12 Múãrê widedcõá dutira judíoamena ãñurõ putuáada jĩĩrã, teero tiidutícua. Cũã Jesucristo marĩrê curusapũ diabolarigue queti díçure wedeatã, judíoa cũã

ⁿ 6.11 ãpĩ jóabosajĩyi ména. Niituredaripure Pablo basiro jóajĩyi. Basocá teeré ññarã, “cũũrá jóajĩyi” jĩĩmasijĩya.

rẽ tuti, ñañarõ tiibócua. Ñañarõ netõdugáhera, Jesucristoye ma-quẽrẽ, teero biiri widedcõäre ma-quẽrẽ buecua. ¹³Cũã widedcõãnorira niipacara, Moisére dutiré cûûriguere tiipetíriya. Teeré tiipetíripacara, múãrẽ widedcõãdu-tiayira. Biiro jĩĩ wedebateduga-cua: “Ësārā Galacia dita macārãrẽ widedcõārĩ tiiwú”, jĩĩdugacua. ¹⁴Yũũ doca yũũ basiro tiiríguere wedebateridojãã; Jesucristo tiirí-guepere wedebatea. Biiro jĩĩ we-derucua: “Jesucristo marĩrẽ cu-rusapũ diabosarigũ niiwĩ”, jĩĩ we-dea. Teero tiigú, atibúreco macã-rã cûã ñña ugaripéarere “búri niiré peti niiã” jĩĩ ññaã; teeré tiine-módugariga. Cûãpecã yũũ Cristo-ye quetire wederucurere “búri niiré peti niiã” jĩĩcua; teeré tũo-

dugáricua. ^ñ ¹⁵Widedcõãnorira niirĩ, o widedcõãnoña manirá nii-rĩcãrẽ, Cõãmacũrẽ wapamanĩã. Marĩ ñañarẽ tiirécutiriguere wa-soré, teero biiri marĩ Jesuré pa-deoré doca wapacutía. ¹⁶Niipeti-re yũũ wederére tiinunúseranorẽ Cõãmacũ ãñurõ niirecutiri tiíáro; cûãrẽ bóaneõ ññaãrõ. Cûãrã Cõã-macũyara díamacũ niíiya.

¹⁷Yũũ Jesuyé quetire wederé wapa cûã yũũre tãnarígue cãmi tusaa. Tee cãmimena “yũũ Jesuré padecotegũ niiã” jĩĩ ãñoã. Teero tiirã, mecũãmena sĩcũ yũũre po-tocónemorijããrõ. Teero biiri yũũ wederére wedemecũõrijããrõ.

¹⁸Yáa wedera, marĩ Ôpũ Jesu-cristo múãrẽ ãñuré ticoaro. Tee-rora wáaaro.

Nocõrõrã jóaa.

^ñ **6.14** Pecasyemena: “el mundo está muerto para mí y yo estoy muerto para el mundo”.